

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ВІДДІЛ ОСВІТИ КРАСНОЛИМАНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КРАСНОЛИМАНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для керівників гуртків

**Упровадження в систему роботи керівників гуртків
позашкільного навчального закладу методичних інновацій**

Підготувала: Яковлева Тетяна Григорівна,
методист еколого-натуралістичного
напряму Краснолиманського
міського Центру позашкільної роботи

м. Красний Лиман
2014 р.

Упровадження в систему роботи керівників гуртків позашкільного навчального закладу методичних інновацій

Результати досліджень дозволяють стверджувати, що традиційна система освіти більшою мірою орієнтовна на здобуття знань, а рівень підготовки дітей до самостійного життя не відповідає сучасним вимогам. Підліткам потрібні не лише знання, а й життєві навички, що допомагають зробити життєвий вибір та досягти мети.

Для ефективного охоплення дітей і підлітків такими освітніми послугами доцільно об'єднати зусилля школи та позашкільних навчальних закладів, залучати батьків, використовувати потенціал громадських організацій.

Процес реформування освіти в Україні являє собою спробу застосування нових форм роботи в межах старої системи. Розглядаючи інтерактивні технології навчання як інновації, слід пам'ятати, що будь-яка технологія буде мертвою, якщо реальні люди, котрі її втілюють, не сприймуть її як цілісну систему в єдності компонентів і взаємозв'язків. Розроблена й описана технологія – це одне, а її реалізація – зовсім інше, бо несе відбиток особистості, інтелекту конкретного педагога.

Головним у системі інноваційного навчання в ПНЗ є ситуація спільної продуктивної та творчої діяльності педагога й дитини, педагога та групи, що впливає на навчання як на процес становлення особистості, її усвідомленої активності, її самоорганізації.

Перед педагогічним колективом позашкільного навчального закладу постає завдання збереження успішності навчально-виховного процесу. Навчання та виховання – дві невід'ємні ланки цього процесу. Провідною метою виховання залишається ідеал особистості, дієздатної приймати рішення в ситуаціях морального вибору, нести відповідальність за ці рішення перед собою, оточенням, державою.

Кожна дитина – гарна, талановита. І коли вона прийшла до нас, до ЦПР – має досягти успіху. І не обов’язково перші місця в конкурсах, хоча це теж важливо. Прийшовши до нас, вона має відчувати себе «своєю», частинкою великої, дружної, позитивної родини незалежно від того, з якого середовища вона походить. А завдання керівника – якомога більше пізнати кожного учня. За можливістю та необхідністю корегувати стосунки дитини та батьків, дитини й учителів, дитини та ровесників, учити дитину відвертості, адекватній поведінці, незалежно від виду занять (спортивний туризм чи краєзнавство). І допомогою в цьому є інтерактивні методи навчання.

В умовах нашого Центру це:

- ✓ робота над авторськими програмами;
- ✓ модернізація навчально-виховного процесу. Використання на заняттях психологічних вправ, завдань, які взяті з превентивних програм. Це освіта на основі життєвих навичок, яка підтримує основні права людини, що включені до Конвенції про права дитини, незалежно від виду творчої діяльності;
- ✓ інновації-трансформації, котрі змінюють форму занять (нетрадиційні форми проведення занять і виховних заходів).

Система науково-методичного забезпечення, підвищення кваліфікації педагогів, створення творчого педагогічного колективу передбачає залучення педагогів до інноваційної діяльності.

Ми розглядаємо інноваційні технології методичної роботи з педагогічними кадрами як стимулюючий процес, що характеризується прагненням педагога репрезентувати власне розуміння цілей навчання і виховання. Самих теоретичних знань не досить. Необхідно, щоб кожен педагог оволодів вміннями і навичками, вмів застосувати їх у своїй практичній діяльності.

Значне місце в сучасних соціально-економічних умовах посідає співпраця керівника гуртка з практичним психологом, основними видами

діяльності якого є психодіагностична робота з дітьми з застосуванням сучасних методик та новітніх технологій.

Застосування на корекційно-розвиваючих заняттях, тренінгах психологічних вправ, ігор, прийомів допомагає в нормалізації несприятливих умов в групі дітей (команді), надає можливість розкритися кожній дитині, виявляє в невимушеній атмосфері лідерів та аутсайдерів, знімає перенапругу, вирішує конфліктні ситуації, міжособистісні відносини і вплив на них навколишнього середовища, знімає «передстартову тривогу», з чим спортсмени-туристи стикаються у найвирішальніші моменти свого становлення.

Важливу роль відіграє практичний психолог по залученню проблемних «важковиховуваних» дітей до гурткової роботи, визначає форми і з'ясовує причини асоціальної поведінки безпритульства, крадіжок, алкоголізму, тютюнопаління, запроваджує розроблені попереджувальні заходи щодо проблем СНІДу, наркоманії, паління, алкоголізму.

Мета впровадження в роботу позашкільного навчального закладу інноваційних методів – це підвищення ефективності і якості гурткових занять.

Заняття — основна форма навчання в позашкільному навчальному закладі. Через нього проходять усі діти. І треба, щоб він обов'язково був сучасним, методично грамотним, цікавим.

Навчально-виховний процес у позашкільних закладах відрізняється від шкільного: метою, змістом, формами, використанням нестандартних методів і прийомів роботи, атмосферою доброзичливості і можливістю самостійного вибору дитиною напрямів діяльності.

Заняття в гуртку - та навчальна ситуація, де не тільки викладаються знання, а й розкриваються, формуються та реалізуються особистісні особливості вихованців. Враховуючи специфіку роботи в гуртках кожен

керівник вишукує, випробує власні знахідки, що відповідають його напрямку роботи, його вихованцям.

Яким повинно бути заняття, щоб вихованці сказали: «Я біжу на заняття гуртка!». Безумовно - цікавим, таким, що пробуджує розум та уяву, розширює світогляд. Тому доречно використовувати в роботі інтерактивні методи навчання, ігрову діяльність, адже вони мають багато переваг:

- у роботі задіяні всі діти;
- вихованці вчаться працювати у групах (командах);
- формується доброзичливе ставлення до опонента;
- кожна дитина має можливість пропонувати свою думку;
- створюється «ситуація успіху»;
- за короткий час опановується більше матеріалу;
- формуються навички толерантного спілкування; уміння аргументувати свою точку зору, знаходити рішення проблеми.

Розглядаючи гурткове заняття як сукупність факторів педагогічно спрямованої дії на особистість дитини, враховуючи особливості навчально-виховного процесу в ПНЗ, педагоги закладу пропонують різні форми проведення базових розділів заняття гуртка.

Основними базовими розділами гурткового заняття є:

- повторення вивченого матеріалу;
- пояснення нового матеріалу;
- закріплення, відпрацювання вмінь;
- домашнє завдання;
- підведення підсумків заняття.

Кожен із запропонованих розділів може бути проведений у різних формах, із застосуванням різноманітних педагогічних прийомів.

Наприклад, повторення вивченого матеріалу можна провести в формі взаємоопитування, у формі кросворду, вікторини, застосовуючи загадки, ребуси та інше, щоб зацікавити гуртківців.

«Пояснення нового матеріалу» - найбільш відповідальний розділ заняття. Якщо новий матеріал зацікавить учнів, то і вивчення його буде успішним. Позитивний настрій у вивченні нового матеріалу може надати і ілюстративний матеріал (перегляд відеофільмів, фотографій, творча художня робота), і екскурсія, і ситуаційна гра.

На закріплення нового матеріалу необхідно також звернути увагу. Для непосидючих, жвавих і нетерплячих дітей це найскладніший етап заняття. Зробити ці тренувальні вправи, повторення і закріплення матеріалу не набридливими, а дійсно ефективними найбільш серйозне випробування для педагога. Навіть захоплені новою темою, новою роботою учні можуть стомитися, якщо цей розділ заняття затягнеться і перетвориться в нудний обов'язок. Тут від керівника необхідний весь арсенал педагогічних прийомів: «Роби, як я», «Змагання», бліц-конкурс на краще виконання вправи, руху, елемента роботи.

Вже вивчений, відпрацьований матеріал перестає цікавити дитину, коли повторення його буде механічним. Тому при повторенні матеріалу слід обирати форми роботи, привабливі для дитини. Це може бути заняття-конкурс; прийом «Дитяче журі» - це надає повторенню нового змісту. Пожвавить процес повторення і прийом «Лови помилку», коли керівник (або учень) показує вправу, або елемент вправи з навмисною помилкою; прийом «Ідеальна оцінка» теж дещо жартівливий – учні самі оцінюють свою роботу і повідомляють про це керівника (добра нагода для педагога з'ясувати рівень самооцінки учня, його творчі і особисті амбіції).

При підведенні підсумків заняття керівник може сам поставити крапку в занятті своєю авторитетною оцінкою в цілому, оцінити роботи окремих учнів, а може віддати оцінку виконаної роботи на розсуд учнів (педагогічний прийом «Точка зору»).

Слід відзначити про проведення серед гуртківців різних змагань, конкурсів, вікторин. Це конкурс в'язання вузлів, «спецзавдання», краєзнавців, спортивного та екскурсійного орієнтування, з техніки пішохідного туризму, турнір юних екологів та інші. Велике значення має п'ятиденний зліт гуртківців, який проводиться влітку як підсумок навчального року. Під час даного зльоту випускники гуртків отримують свідоцтва про позашкільну освіту.

Наведені форми роботи і педагогічні прийоми лише орієнтир для починаючо-мислячого керівника. У педагогічному досвіді кожного педагога знайдеться цікавий прийом, оригінальна форма проведення окремого розділу занять, всього заняття в цілому. Педагогічні прийоми, форми роботи це лише цеглинки великої споруди педагогічного досвіду, який будується все життя і тільки від педагога залежить, що будувати: казковий палац чи блаженську хатинку.